

Tisková zpráva, Brno, 15. ledna 2024

Do Antarktidy míří jubilejní 20. expedice Masarykovy univerzity!

Celkem 24 účastníků, včetně tří žen, bude mít letošní, již 20. expedice Masarykovy univerzity (MU) do Antarktidy. Hlavní část výpravy (16 osob) se vydá ve středu 24. ledna na Českou vědeckou stanici J. G. Mendela na ostrově Jamese Rosse a stráví na ní zhruba dva měsíce. Během pobytu bude kromě výzkumných aktivit probíhat i testování nových zařízení, přístrojů a vybavení. V plánu je také natáčení unikátního dokumentu o českém antarktickém výzkumu pro Českou televizi.

Hlavní skupina odlétá z vídeňského letiště přes Madrid do Chile, odkud se přesune lodí vojenského námořnictva republiky Chile Sargento Aldea přes Drakeův průliv do Antarktidy a na palubě lodi Janequeo na Českou vědeckou stanici J. G. Mendela na ostrově Jamese Rosse. Tuto část výpravy tvoří 2 vědkyně, 7 vědců (jeden z nich z Univerzity Karlovy), lékař, 4 technici a 2 filmoví dokumentaristé. Těmi jsou cestovatel a dokumentarista Petr Horký, zkušený polárník, který má za sebou mj. i expedici na tři zemské póly (severní, jižní a pól chladu), a kameraman Jan Šimánek. Oba na místě budou připravovat dokument o Českém antarktickém výzkumném programu pro Českou televizi.

„Je to ohromná příležitost ukázat široké veřejnosti, kam se náš program za dvacet let své existence posunul, navíc nejatraktivnější možnou formou profesionálního filmového dokumentu natočeného nejpopovolanějšími tvůrci,“ popsal vedoucí Českého antarktického výzkumného programu Daniel Nývlt z Geografického ústavu Přírodovědecké fakulty MU.

Vědeckým cílem expedice je také letos především dlouhodobý monitoring klimatu a komplexní sledování stavu polárních geo- a ekosystémů, tedy tamních ledovců, dlouhodobě zmrzlé půdy, odledněného území umožňujícího růst nižších rostlin, říčních a jezerních systémů a dalších geomorfologických útvarů.

„Pokračovat bude pětiletý projekt JUNIOR STAR, zaměřený na studium změny dlouhodobě zmrzlé půdy v oblasti Antarktického poloostrova, i medicínský výzkum vlivu stresu na zdraví pracovníků v polárních oblastech, který probíhá ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Ostrava a současně s Fakultou sportovních studií MU a Akademií věd ČR,“ uvedl vedoucí expedice Peter Váczí z Geografického ústavu a Ústavu experimentální biologie Přírodovědecké fakulty MU. Vědci z Ústavu antropologie také budou u účastníků expedice v rámci projektu A.D.A.P.T. zkoumat, jak se jejich tělo během expedice změní. Antropologové zaznamenali informace o tělesných rozměrech polárníků před odjezdem a srovnání provedou po příjezdu. Získaná data je možné mj. využít pro optimalizaci vybavení a oblečení testovaného v Antarktidě.

Menší část výpravy čítající 8 osob vyrazila z České republiky již 27. prosince a bezpečně dorazila na základnu CZ*ECO Nelson v prvním lednovém týdnu. Tato výprava bude trvat celkem 6 týdnů, z čehož téměř 4 týdny stráví prací na ostrovech Krále Jiřího a Nelson Island. Po skončení této části výpravy se 2 její účastníci vydají na ukrajinskou stanici Vernadsky na ostrově Galindez, kde budou pokračovat v práci na společném česko-ukrajinském výzkumu, a vrátí se do Evropy až počátkem května.

„Zahraničními účastníky naší mezinárodní expedice budou dvě slovenské kolegyně, které jsou absolventkami a zaměstnankyněmi MU, ale také dva vědci z Ukrajiny,“ dodal Pavel Kapler, manažer Českého antarktického výzkumného programu, který sídlí na Geografickém ústavu Přírodovědecké fakulty MU. Ani tato výprava se zřejmě během svého pobytu nevyhne některým komplikacím. „Podle

Kontakt:

Leoš Verner, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, M: +420 771 230 942, E: verner@sci.muni.cz

zpráv Rady manažerů antarktických národních programů (COMNAP) totiž do oblasti míří vysoce patogenní vir ptačí chřipky (HPAI), což omezí některé naše naplánované aktivity a zcela zabrání možnosti provádět výzkum na zvířatech," doplnil Kapler.

V rámci spolupráce Českého antarktického výzkumného programu s průmyslem a aplikační sférou bude během letošní expedice pokračovat testování pomocného zařízení společnosti COMET SYSTEM pro automatickou meteorologickou stanici. Nově budou probíhat testy bezpečnostních prvků vybavení vyrobených spol. SCILIF (technologie aktivně svítících vláken SUNFIBRE) či outdoorových ponožek Northman z Bruntálu, neboť uvedené společnosti se uchází o udělení licence na používání ochranné obchodní známky [Testováno v Antarktidě](#).

Česká vědecká stanice J. G. Mendela, jejímž vlastníkem a provozovatelem je Masarykova univerzita, byla dostavěna 4. března 2006. Slavnostně byla otevřena a předána vědcům do užívání 22. února 2007. Druhá základna, dříve známá jako Eco-Nelson, se nachází na Nelsonově ostrově v souostroví Jižní Shetlandy a nyní v rámci infrastruktury výzkumného programu slouží jako technicko-logistické refugium pod názvem CZ*ECO Nelson. Objekt získal od soukromého vlastníka Český antarktický nadační fond, který jej Masarykově univerzitě od roku 2018 na 99 let pronajímá.

Foto:

První část výpravy čítající 8 osob vyrazila z České republiky již 27. prosince a bezpečně dorazila na základnu CZ*ECO Nelson již v prvním lednovém týdnu. Tato menší výprava bude trvat celkem 6 týdnů, z čehož téměř 4 týdny stráví prací na ostrovech Krále Jiřího a Nelson Island.